

Overzicht vaarroutes

laatst bijgewerkt: 1 oktober 2013

Bijzonderheden bij de routes en aanlegplekken op het Wad

Eenmaal vertrokken van een van de [startplaatsen](#), krijg je te maken met de eigenschappen van de vaargebieden waar je door heen wilt varen en van de aanlegplekken op de eindbestemming. In dit hoofdstuk worden van west naar oost over het Wad de bijzonderheden die voor de kano vaarder van nut kunnen zijn, aangegeven voor de verschillende stukken op het Wad en op en om de eilanden. Dat gaat dan om plekken van wantij en ondiepten, keerstromen, de plekken waar je goed kunt aanlanden bij de eilanden, campings, e.d.

Veel informatie is al te vinden op de zee kaarten, zoals de geulen, de waterdiepten, de verboden gebieden en de boeien. Een indicatie voor de stroomsterktes op bepaalde plekken kun je halen uit de stroomatlassen (zie onder [navigatie](#)).

Als je pauzeert op een plaat of de boot op het strand houdt dan rekening mee met opkomend resp. afgaand tij: leg de boot hoog genoeg neer bij opkomend water om te voorkomen dat je boot zonder jou het ruime sop kiest. Bedenk dat bij afgaand water de waterlijn steeds verder weg komt te liggen en je bij vertrek de kano over een soms veel grotere afstand moet dragen

Afhankelijk van het weer en de stroming moeten kanoërs zeker opletten in de gaten tussen de eilanden; alle zeegaten zijn berucht. Bij de meeste gaten lopen er platen en ondiepten in de richting van de zee die gevaarlijke branding en golven kunnen veroorzaken. De ligging van deze platen verandert voortdurend, zodat gebruik van recente zee kaarten van belang is. Als je van plan bent voorbij de eilanden te varen langs de Noordzeestranden maak je dan eerst de kennis eigen over deining en brekergolven beschreven in [het dynamische Wad - deining en brekergolven](#). Kijk voor je aan zo'n tocht begint - liefst al enige dagen vooruit - naar de golfhoogte en de golfsterkte op de site [watergegevens rijkswaterstaat](#)

Per eiland is een kaart toegevoegd van openseamap.org van het Wad bij laagwater, zodat je een indruk hebt waar bij laagwater nog wel water staat, bijv. in kleine geulen op de platen.

Razende bol / Noorderhaaks

De Razende bol of Noorderhaaks is een zandplaat die tegenover Huisduinen ligt, iets ten zuidwesten van Texel. Het noordelijke deel van Noorderhaaks is verboden gebied tussen 1 mei en 1 november om dwergsterns en zeehonden te beschermen. In het gebied boven Noorderhaaks liggen ondieptes waardoor bij westelijke en noordwestelijke wind met stevige deining een stevige branding kan staan met golven van 2m of meer hoog.

omgeving Texel

Den Helder- Texel: Op dit traject is het relatief druk met scheepvaart, alleen al door de veerboten die frequent heen en weer varen tussen Den Helder en Texel. Een tweede aspect waar je rekening mee moet houden, is dat de stroming halverwege hoog- en laagwater sterk is, tot ca 8 km/ uur.

Texel, haven Oude Schild: rechts in de haven, bij het gedeelte voor de jachthaven, ligt een lage drijvende steiger waar je goed kunt uitstappen. Er is geen camping in de buurt, maar in de jachthaven is voor kanoërs een kampeerveldje ingericht. Om te kamperen vaar je iets verder de jachthaven in op zoek naar de trailerhelling in het noordelijke deel van de jachthaven (melden bij

de havenmeester).

Texel, de Slufter: De Slufter is een brede duinvallei met een open verbinding naar zee aan de Noordzeekust ten noorden van De Koog. Het zuidelijke deel is met de kano bij hoog water toegankelijk.

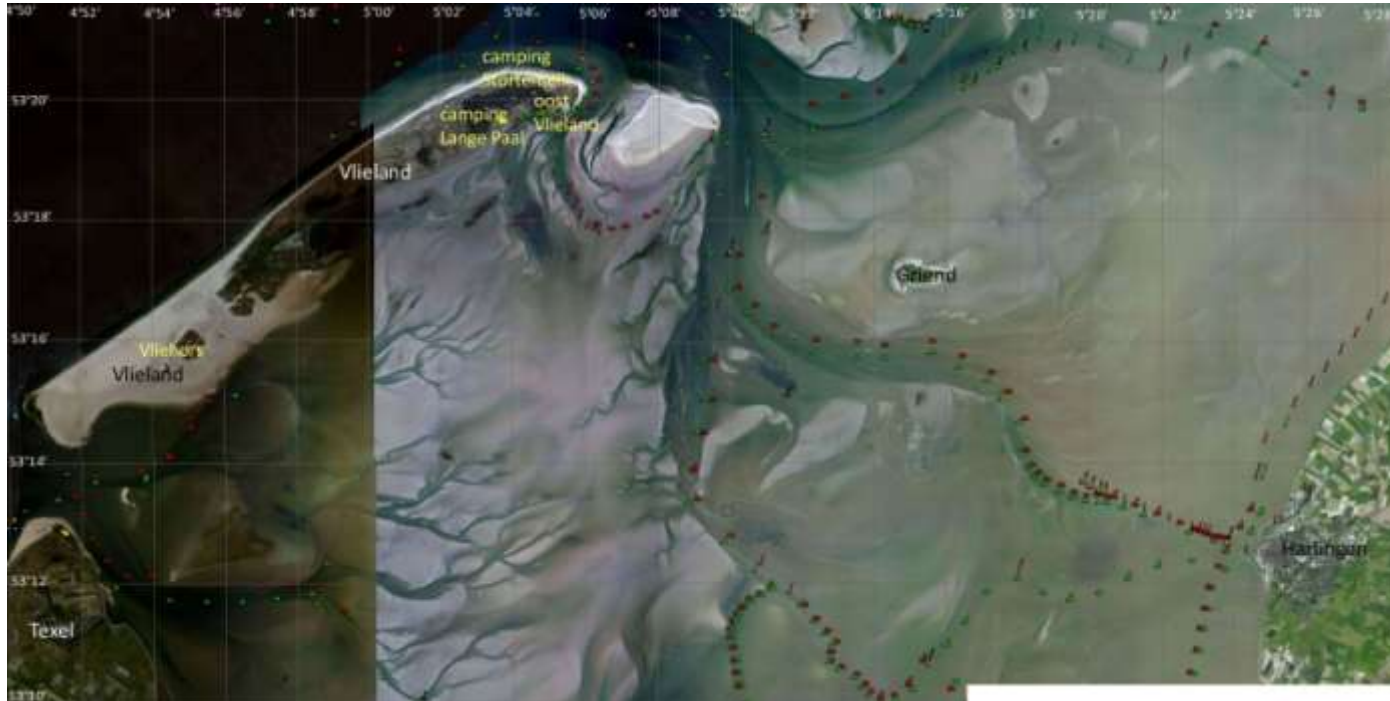
Texel, Noord: Op de noordoostelijke punt van Texel, ligt vlakbij de vuurtoren camping de Robbenjager. De camping ligt direct achter de duinen. Op het strand heb je ca 500 meter voor de catamaranclub de Slag restaurant Vliezicht en de steiger van de veerboot tussen Texel en Vlieland een doorgang naar de camping. Het pad wordt met een bord aangegeven. In het rulle zand van het strand zakken de wieltjes van je kanokarretje weg, maar het pad in de duinen is "verhard" met gemaaid gras en wilgentwijgen.

Texel, Camping Kogerstrand: Tussen het strand en het dorp De Koog ligt de camping Kogerstrand in de duinen. Er is een speciale plek voor kanoërs.

omgeving Vlieland

Vlieland, De Vliehors: De Vliehors beslaat ca 1/3 deel van het westelijke deel van Vlieland en is militair oefenterrein. Op het zuidwestelijke punt is de steiger aangelegd voor de veerboot van Texel naar Vlieland. Als je de Vliehors via de Noordzee of over het Wad wilt passeren, moet je je tevoren aanmelden bij de militaire basis (zie [telefoonnr](#)). Aanmelden bij de verkeerspost Brandaris is niet voldoende omdat zij niet op de hoogte zijn van de planning van de schietoefeningen. In tegenstelling tot de andere plekken waar schietoefeningen worden gehouden, gelden bij de Vliehors geen uren waarop het kustgebied verboden gebied zou zijn. Eventuele schietoefeningen met straaljagers worden

opgeschort tot je de Vliehors bent gepasseerd.

Vlieland, wad: Het wadden-gebied onder Vlieland valt bij laag water voor een groot gedeelte droog. Zoals voor de meeste gaten tussen de eilanden geldt, kan op zijn hoogtepunt de stroming sterk zijn; tussen Vlieland en Terschelling tegen de 6 km/uur.

Vlieland, camping

Stortemelk: De grote camping van Vlieland is gelegen op de noordpunt van Vlieland bij kaap Bol. Aanlanden kun je het beste ter hoogte van de groene boei ZS7.

Het overdragen van de kano's van het strand over een nieuw aangelegd duin naar de camping is zwaar omdat de wielen van de kanokarretjes in het zand wegzakken. Het pad door het duin is niet verhard. Als alternatief kun je aanlanden aan de wadzijde bij het strand ten oosten van de nieuwe jachthaven of bij de trailerhelling ten oosten van de veerhaven. Vandaar af kun je met een kanokarretje over de verharde weg naar de camping van Stortemelk (ca 1500 m).

Vlieland, Kampeerterein de Lange Paal Het kampeerterein Lange Paal ligt 3 kilometer ten westen van het dorp Oost-Vlieland. Positie 53.16.50 NB en 5.01.38 OL, aan de wadkant over het water bereikbaar ca 2 uur rond hoogwater. Je kunt meteen achter het eerste lage duintje al kamperen.

Vlieland, Oostvlieland: Bij het kleine strandje naast de veerhaven van het dorp Oost Vlieland kun je bij hoogwater eenvoudig vertrekken of aankomen, maar bij laagwater ligt voor het strand zo'n 30 m blubber waar je tot je knieën in wegzakt. Ten noorden van de nieuwe jachthaven begint het strand dat overgaat naar het westen overgaat in het Noordzeestrand en waar je geen last van blubber hebt.

Griend

Griend is een tot zandplaat verworpen eilandje halverwege tussen Harlingen en het zeegat tussen Vlieland en Terschelling. Griend kan geen bestemming zijn van een kanotocht, want is al sinds lang gedurende het hele jaar verboden gebied. Het is een belangrijke broedplaats van o.a. grote sterns en lepelaars.

omgeving Terschelling

Terschelling, West Terschelling: Het dorp en de enige km ten oosten van het dorp gelegen camping Cnossen zijn te benaderen via de slenk

die de West Meep geul verbindt met de geul Schuitengat-Oosterom Riepel die de westpunt van Terschelling rondt. De slenk wordt druk bevaren en heeft wat weg van een drukke autoweg, maar dan met schepen. Een alternatief is eventueel West Terschelling benaderen door bij niet te laagwater de doorsteek te maken ter hoogte van boeien VL2 tot SM8.

Terschelling, Wad: Onder Terschelling lopen twee grote geulcomplexen, die doorvaartroutes naar Ameland en naar Harlingen geven. De Vlietstroom die overgaat in de Blauwe Slenk richting Harlingen is ook bij laagwater bevaarbaar. De West Meep splitst zich af van de Vlietstroom en vertakt naar het oosten in een noordelijke geul, de Noorder Balgen, overgaand in Oosterom richting Ameland, en in een zuidelijke geul, de Oostelijke Meep, overgaand in het Vingegat. Via het wantij is er uiteindelijk aansluiting met de geul Kromme Balg. Van de Oost Meep is ook een met boeien gemarkeerde route over het wantij naar Harlingen. Bij het plannen van een tocht moet je goed rekening houden met het wantij op diverse plekken. Wie vanuit Harlingen via het Kimstergat en het Vingegat richting Ameland wil varen, krijgt twee keer met een wantij te maken: op de vlakte van Oostbierum en het wantij aan het einde van Vingegat. Vanuit Harlingen kun je het beste er op aan sturen dat je ca 1 uur na HW

Harlingen op het wantij van Vingegat bent bij boei ABT, zodat je op de hele route min of meer stroom mee hebt. Omgekeerd moet je vanuit Ameland naar Harlingen ca 1 uur na HW Harlingen bij het wantij van Oostbierum zijn om op de hele route stroom mee te hebben.

Terschelling, camping Cnossen: De camping ligt aan de weg West Terschelling-Midsland op enige km van het wad. De beste aanlegplek is bij het strandje naast het beeldenpark aan het oosteinde van de dijk die de zandplaat voor de haven afschermt van het Wad.

Terschelling, camping 't Wantij: De camping ligt tussen de duinen en het dorp Oosterend en is de enige camping die eventueel via het Noordzeestrand is te bereiken met een kanokarretje.

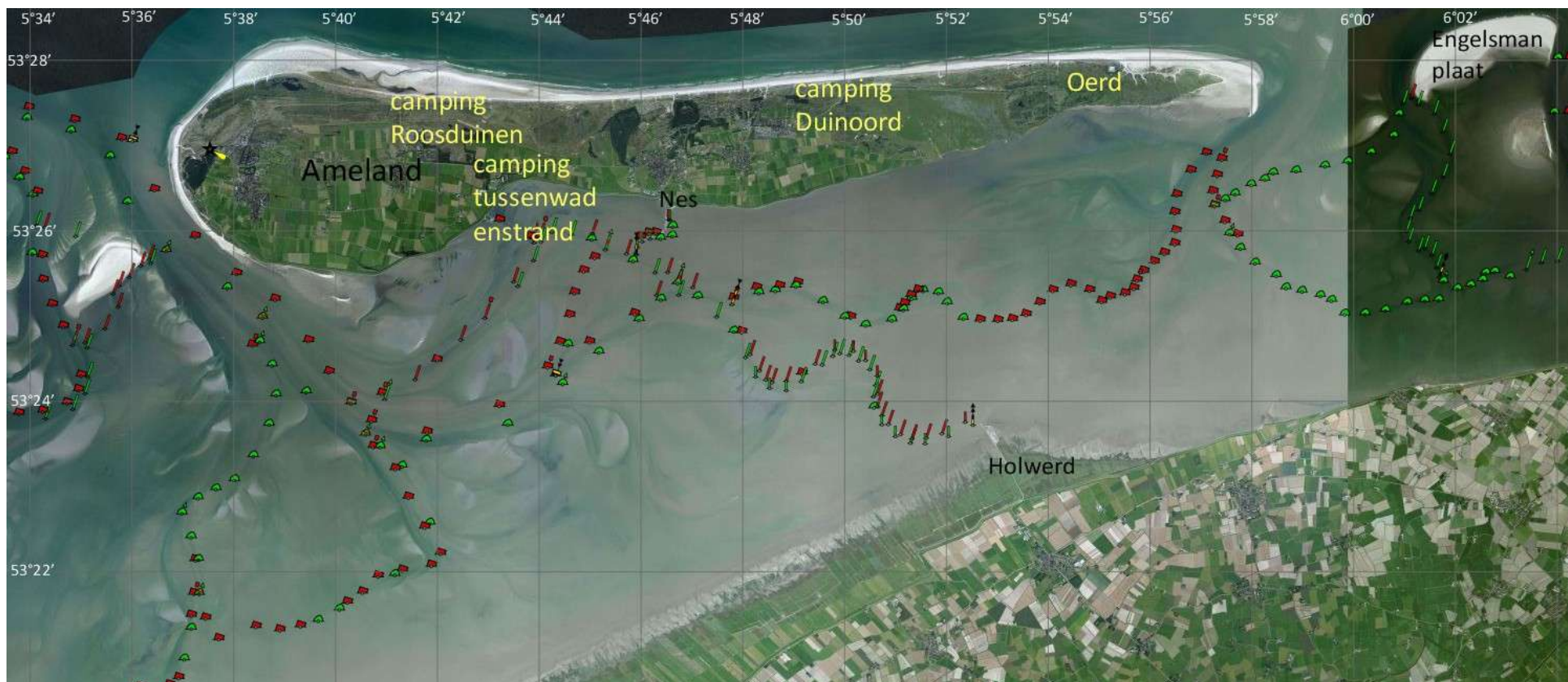
omgeving Ameland

Ameland, wad: Bij hoogwater is het Wad dwars over te steken over de platen. Bij afnemend tij behouden diverse geulen genoeg water op door heen te kunnen varen. Bij laagwater vallen de grijsblauwe delen op de foto ook droog. Als je het wad van west naar oost of andersom wilt doorsteken, moet je rekening houden met het wantij tussen de Zuider Spruit en de Holwerder Balg, dat ca 80 cm hoog droog valt bij laag water. Naar of van Schiermonnikoog of Lauwersoog krijg je bovendien nog te maken met het wantij bij het Wierumerwad.

Ameland, kwelder Het Oerd: Bij hoogwater is het mogelijk de slenken op de kwelder op te varen.

Ameland, Nes: ten oosten naast de steiger van de veerboot is een boothelling waar je goed kunt aanlanden en vertrekken.

Bij de jachthaven Leijegat bij Nes mogen kanoërs een tentje opzetten om te overnachten.

Ameland, camping Duinoord: Halverwege aan de Noordzeekust bij het strandpaviljoen ligt net achter het eerste duin camping Duinoord. Vanaf het strandpaviljoen loopt een verharde weg het eiland op en een verhard wandel- en fietspad naar de camping. Gezien de loopafstand is een kanokarretje aan te raden.

Ameland, camping Roosdunen: tussen Ballum en het strand ligt in de duinen camping Roosduinen die is te bereiken via de strandweg bij paal 7.

Ameland, camping tussenwadenstrand: Achter de dijk bij de Ballummer bocht ligt de boerderijcamping 5 minuten van de dijk (06-12678438 €20,-/tent/nacht).

omgeving Engelsmanplaat

Het Rif, Engelsmanplaat: Het gebied onder Engelsmanplaat valt bij laag water droog, inclusief het wantij bij het Wierumerwad. Tijdens half hoog/laagwater loop je kans met de boot over de verhoogde mosselbanken te schuren. Van 1 mei 2012 is de zuidoostelijke richel (de Hiezel) van Engelsmanplaat tijdelijk verboden gebied in verband met broedende sterns. Het gebied is met palen afgezet.

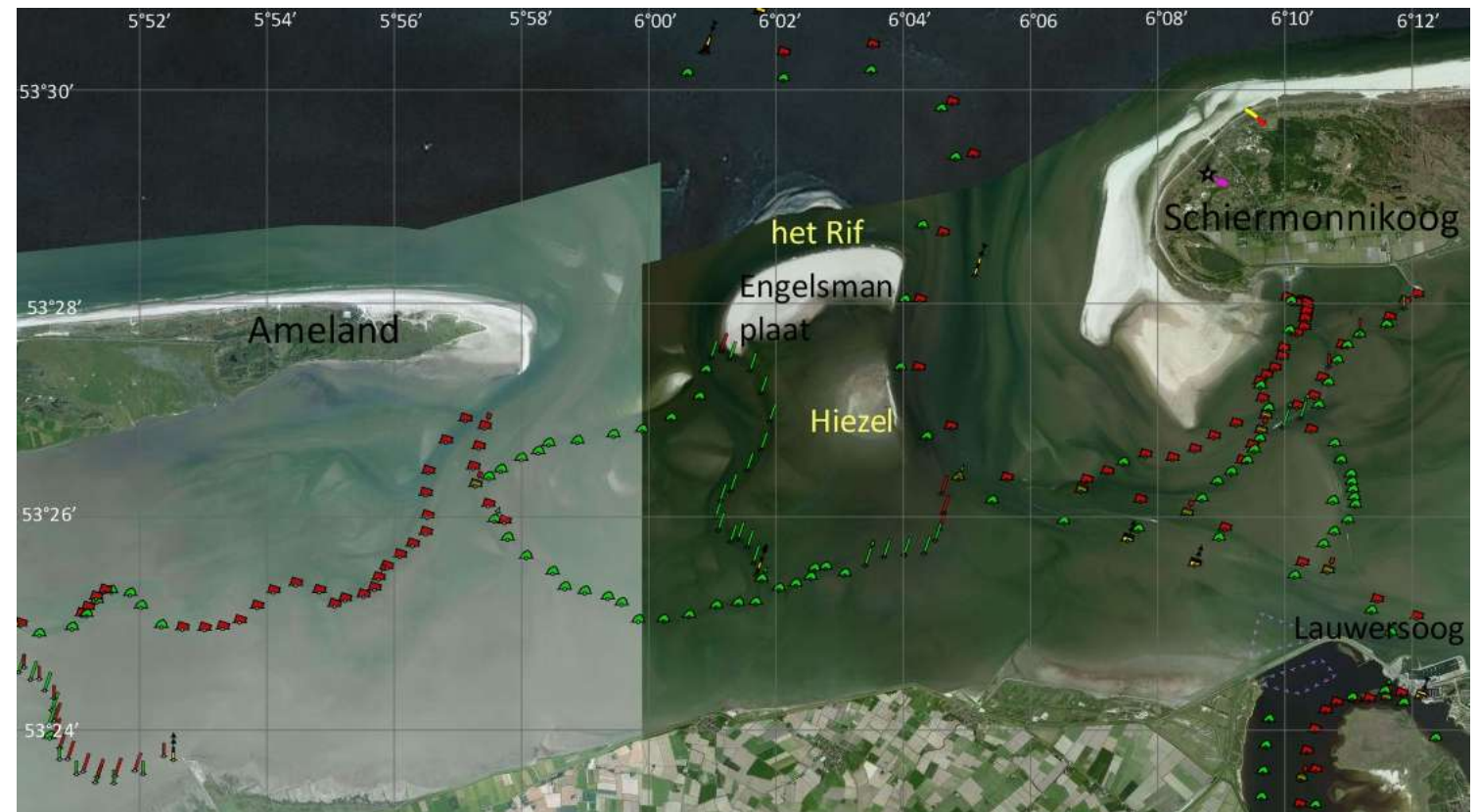
De oude doorgang tussen Het Rif en Engelsmanplaat was aan het verzanden maar is nu weer gedurende een groot deel van de tijd bevaarbaar. Het Rif zelf is van 15 mei t/m 31 juli verboden gebied ook in verband met broedende sterns.

Engelsmanplaat is een belangrijk gebied voor zeehonden en vogels, zie [Natuur op het wad](#).

omgeving Schiermonnikoog

Schiermonnikoog, het wad:

De route van Lauwersoog naar Schiermonnikoog is via de Glinder altijd mogelijk, die via de geul van Brakzand alleen rond hoogwater. Bij laagwater staat er bij het wantij op Brakzand vrijwel geen water meer in de geul. Bij laagwater valt het wantij tussen Lutjewad en Eilanderbalg droog, evenals het wantij van het

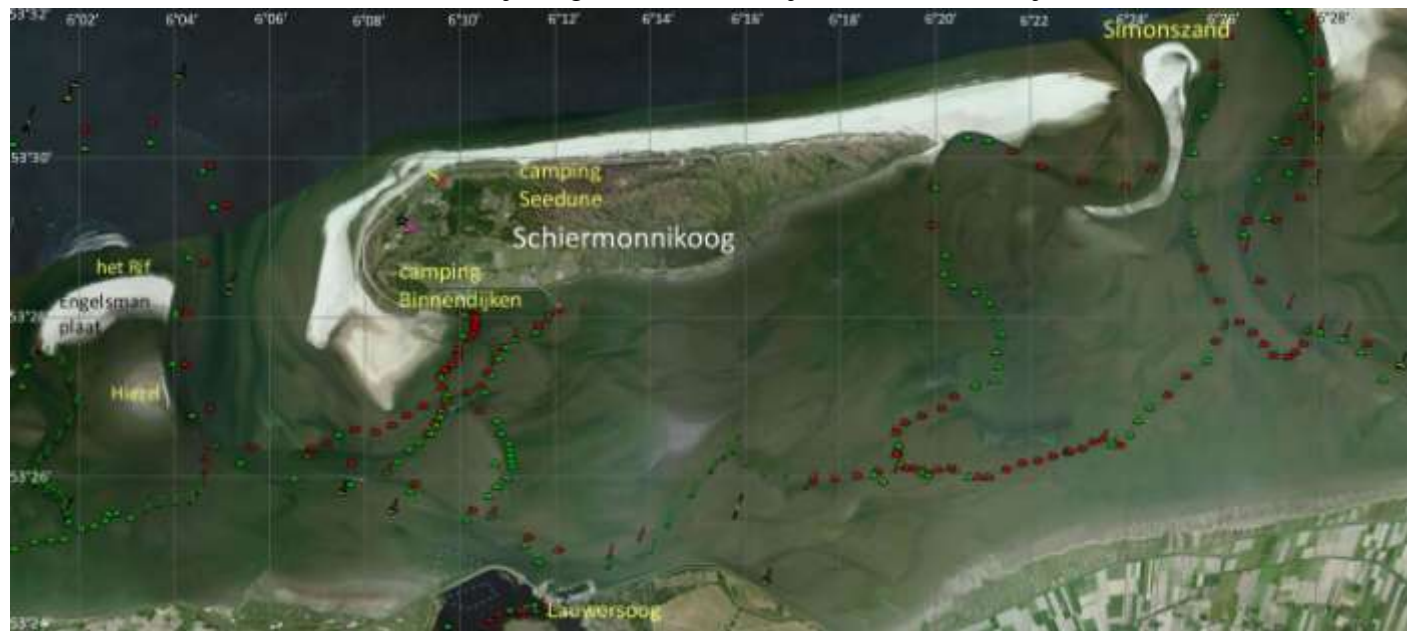

Hornhuizerwad. Het gebied direct onder Schiermonnikoog is alleen bevaarbaar in de uren rond hoogwater en dan nog met ondiep water. Halverwege afgaand tij kan er langs Brakzand een keerstroom in de Zoutkamperlaag lopen waar je gebruik van kan maken als je tegen het afgaand tij in moet varen.

Schiermonnikoog, kwelder: De kwelder wordt doorsneden door ca vijf slenken van enig formaat. Bij hoog water zijn de slenken redelijk bevaarbaar. De vierde slenk loopt zelfs door tot het Noordzeestrand en is bij hoogwater tot voorbij de eerste duinenrij bevaarbaar.

Schiermonnikoog, jachthaven:

De jachthaven van Schiermonnikoog ligt vlakbij het dorp in het westelijke deel van het eiland. De geul die toegang geeft tot de jachthaven wordt bij laagwater ondiep en valt op sommige plekken vrijwel droog, o.a. vlak voor de haven. Zo'n anderhalf uur voor en na laagwater is de haven praktisch onbereikbaar. In de winter van 2009/2010 is de betonde geul naar de jachthaven zijn op sommige plaatsen in de geul zandruggen ontstaan en loopt de hoofdstroom nu door de veel kortere geul naar de Grote Siege (ongeveer ter hoogte van boei

GS4). De nieuwe route is met gele tonnen (opvatten als rode tonnen) gemarkeerd. De kano's kunnen aanleggen bij de boothelling aan het eind van de haven naast de steigers. Met laagwater is het moeilijk instappen zonder in de blubber te moeten staan.

Schiermonnikoog, veerhaven: De veerhaven en het er naast gelegen haventje voor de reddingsboot zijn niet geschikt om aan te leggen. Aanlanden is het beste te doen langs de oosthelling van de dam naar de veerhaven. Omdat het gebied bij laagwater droog valt, kun je het beste in de buurt van de fietsenverhuur in de noordoosthoek van het havencomplex aan land gaan. mocht het gebied droogvallen dan hoeft je de kano's maar een kleine afstand te verslepen.

Schiermonnikoog, camping Seedune: De camping ligt ten noorden van het dorp op 1½ km van het strand

Schiermonnikoog, boerderijcamping Binnendijken: De boerderijcamping ligt ten zuidwesten van het dorp op ca 1½ km van de jachthaven. Reserveren is gewenst (tel. 0519-531633)

omgeving Rottumerplaat

Simonszand, Rottumerplaat, Rottumeroog: Alle drie de eilandjes zijn verboden gebied. Alleen de oostkust van Simonszand en het Wad onder de beide Rottumeilandjes grofweg ten zuiden van de 53°30' breedtelijn mag betreden worden. De geul tussen Rottumerplaat en

drooggevallen plaat bij ZOL3

Rottumeroog is alleen tussen 1 september en 15 mei toegankelijk, maar je mag nergens aan land. Dat houdt in dat je - afgezien van drijfpauses - ca 13 km onafgebroken moet doorvaren.

De ligging en nummering van de boeien in het vaargebied ten westen van Rottumerplaat is in 2008 gewijzigd en er lopen nu verschillende boeienroutes naast elkaar en is het goed uitkijken dat je de juiste boeien volgt.

Wie Simonszand vanuit de ZuidOost Lauwers wil benaderen, moet er rekening mee houden dat de zandplaat ten zuidoosten van Simonszand, ter hoogte van boeien ZOL3 en ZOL5 inmiddels zo veel hoger is komen te liggen dat hij de doorsteek naar de Spruitgeul (boeien SP13 - SP17) en de zuidpunt van Simonszand vanaf ca 1-2 uur voor laagwater onmogelijk maakt. Je moet hetzij er op tijd aankomen, hetzij eerder kiezen voor de doorsteek via wantij door het Pieterburen Wad.

omgeving Eemshaven

Borkum, route Eemshaven-Borkum: Vanaf de Eemshaven zijn Borkum en Greetsiel goed per kano te bereiken. Voor Borkum en Greetsiel moet je de, ook door grote zeeschepen, druk bevaren Eemsroute (Randzelgat en Doekegat) oversteken. Met name de vleugelboten gaan zo hard dat het motto is dat als je er een ziet aankomen je altijd moet wachten tot die gepasseerd is. Een andere belangrijke regel is de geul als compacte groep over te steken en daarbij een vaste kompascoers aan te houden. Door de sterke stroom in de geul wordt je altijd weggezet zodat je niet op een vast punt zoals een boei moet afkoersen.

Bedenk ook dat je als je de Eemshaven verlaat je al snel in de Duitse wateren vaart en dat het extra belangrijk is om een ID-kaart bij je te hebben. Het dorp Borkum ligt in de noordwesthoek van het eiland. Met de kano kun je het beste doorvaren tot het begin van het dorp en tussen de strekdammen op het strand aanlanden.

Borkum, wad: Vrijwel het hele wad onder Borkum valt droog op de geulen na. De toegankelijkheid van het Duitse Wad is af te lezen op de zeekaart: Zone 1 gebieden zijn alleen toegankelijk 3 uur voor en na hoogwater.

Betonde geulen zijn altijd

toegankelijk. Zone 2 en zone 3 gebieden kennen weinig tot geen beperkingen. Je kunt via een smalle geul onder Borkum langs, maar het wad valt droog rond laagwater.

Eemshaven, Greetsiel: Vanaf de Eemshaven kan de Eems (Doekegat) overgestoken worden van boei O44 (zie opmerkingen hierboven) naar boei O42A en zo verder de boeien volgen in oostelijke richting tot aan boei O8. Vandaar leiden de boeien L2 – L8 naar de ingang van de route tussen de lange strekdammen naar de sluis van Greetsiel. Voor de sluis kan gepauzeerd worden op het grasveld voor de sluis. Bij hoogwater komen de strekdammen (grotendeels) onderwater; kijk daar voor uit! Als je door de sluis naar Greetsiel door wilt varen (nog 7 km), kun je eventueel contact opnemen met de sluiswachter (marifoonkanaal 17, tel 0049 - 49262000). Terug moet je de Eems oversteken met meestal afgaand tij. Steek de Eems rechtover over ca 1 km ten noordwesten van boei O42. Je profiteert dan maximaal van het afgaand tij en wordt zo naar buiten weggezet dat je ongeveer ter hoogte van het strandje naast de Eemshaven uitkomt.

omgeving Delfzijl

Hondpaap: de plaat van de Hondpaap valt droog bij laagwater.

Alleen de geul langs de kust blijft dan bevaarbaar en natuurlijk de uitloop van de Eems richting Noordzee. Bij harde wind kan het redelijk te keer gaan op dit stuk van de Eems en blijft het altijd oppassen voor het drukke verkeer van vaak grote zeeschepen. De plaat is redelijk zanderig met weinig blubber, in tegenstelling tot de delen tegen de kust, waar je bij laagwater wel vaak door een kniediepe blubberlaag moet zien te komen. Omdat de landgrens bij Hondpaap betwist is, zijn er geen beperkingen voor dit bij zeehonden populaire gebied.

omgeving Dollard

Termunterzijl, Dollard: De vaarroute naar de haven van Termunterzijl heeft aan weerszijde twee lange strekdammen, die bij hoogwater onderlopen. Kijk daar voor uit. De strekdammen zijn gemarkeerd met stokken en dienen om de soms sterke zijwaarts gerichte stroom te breken.

Termunterzijl, Ditzum: Om vanuit Termunterzijl naar Ditzum te varen, moet je met opkomend tij vertrekken en zorgen dat je ten noordwesten van boei 59 uitkomt om niet aan de Dollardkant van de strekdam uit te komen die de Eems van de Dollard scheidt. Houd er rekening mee dat je door de sterke stroom behoorlijk naar rechts kunt worden weggezet. Vanwege de scheepvaart kun je zowel heen als terug het beste ten zuiden van de groene boeien naast de vaargeul varen. Ongeveer 1 km voor Ditzum is een oversteek naar Petkum op de noordoever de moeite waard, maar let goed op de ingang naar de haven van Petkum. De oever van Petkum is verboden gebied. In Ditzum kun je aanleggen bij het fietsenpontje buiten Ditzum of in het haventje van Ditzum.

Dollard: De Dollard moet je met opkomend water invaren vanaf Termunterzijl en met uitgaand water weer verlaten. Als je de Dollard met afgaand tij wilt invaren, vertrek dan vanaf Nieuwe Statenzijl.

Bij laagwater valt vrijwel de hele Dollard droog op de geul midden door de Dollard na. Het oppervlakte van grote delen van de Dollard bestaat uit decimeters dik blubber. De Dollard is vogelrijk en verschilt van de rest van het Wad doordat het in tegenstelling tot de rest van het Nederlandse Wad ondergelopen land is. Langs de kust liggen grote rietvelden op een dikke turflaag en overal op het Wad vindt je bij laagwater lagen en brokken turf.

rietvelden op de Dollard

Turfbanken op de Dollard